

Over economie en mens

De winsteconomie maakt niet alleen de natuur kapot, ook de mens. Kapot het vermogen stil te staan, je potenties te leren kennen, zo een *factor* voor de mensheid te zijn.

Anonimisering:

In deze economische drijfjacht doet het er niets toe wie je bent. De structurele eenzaamheid is dan ook, minder dan het gemis aan anderen, in de eerste plaats gemis aan jezelf.

Voor de economie ben je (behalve verdienmodel) helemaal niemand. Een wonder dan: de manieën, de depressies, de burn-outs, de verslavingen?

Het doet er niet toe wie beleid maakt en wie het uitvoert, niet wie de winst genereert. Elke dag word je tot niemand gemaakt, en dat is van nul betekenis.

Geen reflectie:

Weet wat je tegenhoudt. Het is de economie.

Het is niet dat 'wij' ons niet willen beheersen. Het is dat de economie ons met algoritmen op de nek zit.

De economie slaat ons los van ons anker van de beschaving. Doelloos worden we voortgezweept.

De economie laat ons levensdom sterven. In plaats van levenswijs.

Levenslang door scrollen? Ja zeker, als het aan deze economie ligt wel.

Artikelen van vier bladzijden word je verzocht terug te brengen tot anderhalf, anders worden ze niet gelezen. Voort scrollen moeten we. Lezen rendeert niet, laat staan reflecteren.

De 'sociale' media zijn wapen van de economie in het gevecht om de consument. Distantie is de enige bescherming ertegen. Maar hoe je distantiëren terwijl je op je nek gezeten wordt door algoritmen?

De drijfjacht van de economie neemt ons het vermogen af om bij de dingen stil te staan, en bij ons zelf – juist dat vermogen dat ons tot mens maakt. Dat wil zeggen dat de economie ons bestaan heeft teruggebracht tot dat van een dier. En dat weten we niet. want daarvoor zouden we moeten kunnen stilstaan.

Onze to-dolijsten – wat laat beter de vergifiging door het rendementsdenken zien?

De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving signaleert ‘een hypernerveuze samenleving’ en adviseert op de rem te gaan staan. Het is de vraag of dat niet hetzelfde is als het advies het kapitalisme af te schaffen.

Kapot:

Zoom weer uit naar het totale beeld van de ‘samenleving’, dat reikt tot aan de wurg van de economie. En zie waar onze neurosen en verslavingen eigenlijk vandaan komen.

Economie: de vijand van het leven.

Economie: de vernedermachine.

Laten we ophouden te oordelen over mensen en hun overspanning, hun verslavingen, hun reisdrijf, koopdrijf. Het is het misbruik door de economie die mensen kapot maakt. Zie de economie in ons.

De stompzinnigheid van veel werk dat deze economie van overbodigheid biedt, is alleen op te brengen in bewusteloosheid.

De economie doodt het vermogen tot beleven in de mens – beleving van dood en van leven. En van behoefte aan beleving.

“Fijne avond!” De economie brengt ons ertoe leven te veinzen, waar ze dood heeft gebracht.

Wat is jouw schuilplaats tegen de zweep van de economie? Je gezin? Je hobby? De alcohol? Reizen en festivals? Het zij zo. Maar mijd de ‘sociale’ media. Ook die zijn een zweep en ze slaan steeds harder.

De economie treedt onze individualiteit met voeten. Met gevolg dat wij kronkelen in zelfcensuur, om maar te mogen *zijn*.

Sinds de verzadiging van de markt, zo’n 50 of 100 jaar geleden, is de economie steeds agressiever geworden. Je menszijn verminkt om dan in het wilde weg te blijven swipen, scrollen, kopen en gebruiken.

Werd je al lang als mens gereduceerd tot producent en consument, nu is de economie aangekomen in de fase van oververzadiging van de markt + van grondstoffenschaarste + van de milieucatastrofe. In de fase van paniek kortom, waarin het gevecht om ons als consument extreem agressief wordt.

De ramp van deze economie is dat zij al onze wezenlijke behoeften en waardevolle potenties doet vergeten.

Iedereen doodmoe. Maar gelukkig, de economie floreert.

Geen individu:

De economie is, door af te rekenen met onze individualiteit, de baas over ons. Terwijl wij niets liever willen dan, door onze individualiteit te omarmen, de baas zijn over ons zelf.

Om de economisch vereiste functionaliteit hebben wij de bedachtzaamheid verloren, het stilvallen, het twijfelen, het niet weten, het bescheiden zwijgen, het blozen, ons kwetsbaar tonen, opgelaten, om onszelf grinniken. Anders gezegd: menselijkheid.

Wat deze economie produceert, behalve al het overbodige, is een subjectloze samenleving.

De economie stimuleert het individualisme, en nog radicaler elimineert zij onze individualiteit.

De economie elimineert de grondbehoefte om jezelf vrij te spitten uit de bezetting in je hoofd, en vanuit jezelf, je individualiteit, te kunnen leven. Ook wel: de behoefte te individueren.

Het brein:

Bij alle verklaringen van stoornissen uit het Brein gaat de destructie door de economie vrijuit. Het zijn de rendementseisen die het persoonlijk evenwicht vernielen.
[herh]

Wat zijn psychologische verklaringen waard, zolang ze de stoornissen van de mens toeschrijven aan het Brein, en niet aan de agressie van de economie die ze teweegbrengt?

De alleenheerschappij van de economie spot met de psychologie, zolang die de stoornissen bij haar slachtoffers verklaart uit hun zieleleven.

Onderwereld:

Daal af naar die onderwereld van de economie, waar de mens wordt ziek gemaakt. Genezing door inzicht is nu het eerst noodzakelijke.

Daal af naar die onderwereld van de economie om te weten waar van jongs af aan spelenderwijs de verstoringen tot stand worden gebracht, om daarna de gestandaardiseerde schimmen naar boven terug te sturen, gegarandeerd onverzadigbaar.

Daal af naar die onderwereld waar de economie de mens vanaf de geboorte onontkoombaar de spiraal indraait van de geldmolen om er gefragmenteerd en zielloos uit te komen.

Asociaal:

Zelf geanonimiseerd door de economie, maken wij ook met anderen geen contact met ons hart, maar door met argumenten op elkaar in te hakken.

De economie maakt deze wereld tot een bokswereld: op het werk, op straat, thuis, uit de anonimiteit en in je slaap, overal komen uit het niets, op je kop en in je maag, bokshandschoenen op je af.

De economie anonimiseert mensen en zweept ze tegelijk voort. Hoe kunnen ze, dusdanig mishandeld, nog de minste *factor* zijn voor de mensheid?

In een economie die eist af te zien van je zelf – hoe kan je iets betekenen voor anderen? Laten we ophouden van elkaar een *samen* te verlangen, naar elkaar om te zien, empathisch te zijn, positief.

Totalitair:

Waarom optimistisch zijn onder dit economisch regime? Geen realisme zonder pessimisme.

De economie is totalitair. Je moet heel veel, terwijl het er niets toe doet wie je bent. Deze onmenselijkheid wil je wel compenseren met chillen, scrollen, kopen, vliegen. Waarom ergens bij stilstaan. Geen moment wordt je gelaten om te ontdekken dat je iemand bent. Laat staan hoe totalitair het systeem is.

De economie die zich ons toeëigent, verwijderd ons uit de orde, de orde van het geheel van het leven waar wij deel van uitmaken. En zo uit het leven.

We harmoniseren erop los. Voortdurend brengen we ons leven onder in het heersende systeem: de mensvijandige economie. We kunnen er niet tegenop.

Alles is economie: zorg, wonen, cultuur, politiek, onderwijs - en je eigen hoofd, milt, nieren.

Economie en natuur:

De geldwolven die de natuur ontwrichten, kunnen wij mensen misschien niet stoppen. De natuur zelf kan dat uiteindelijk wel. Wat zal haar wraak zoet zijn. En zonder onderscheid.

Economie & oorlog:

Oorlog begint niet met oorlog, maar met verhalen over oorlog, in de wereld gezet, niet om veiligheid, maar om geld en macht. Doe niet mee met de verhalen zonder de belangen te noemen.

Oorlog om de laatste macht, om de laatste grondstoffen, om de laatste bruikbare grond? De economie draait zichzelf toch uiteindelijk wel vast in de milieucatastrofe. Beter de fase van het ultieme geweld op mensen nu overslaan en meteen teruggaan naar eenvoud, vrede en harmonie.

Waar is het narratief dat tot oorlog leidt deze keer vandaan gekomen? Ook weer van de industrie, dus van de economie.

Economie & politiek.

De politiek laat de economie vrijuit gaan in misbruik van mensen, in plaats van het tegen de economie voor ons op te nemen.

Vervang overal het woord *politiek* door *economie* en je bewijst de waarheid een grote dienst.

Economie & cultuur:

Als schrijver heb je je *restloos* zien los te rukken uit de pageturnermodus van de economie, om deze niet te reproduceren, maar die te kunnen doorzien en er iets van waarde tegenover te stellen, bijvoorbeeld gelegenheid tot contemplatie.

Ook de kunsten moeten afdalen naar die verborgen onderwereld van de economie, om daarna in de bovenwereld de stoornissen te openbaren die aan mensen tot stand worden gebracht om aan het rendement ter beschikking te staan.

Laten schrijvers ophouden met ook-leuk-verhalen. Geef ons verhalen die tenminste de werking van het economisch systeem *in* het individu laten zien.

De economie bepaalt alles, ook de taal. Om als schrijver weer een betekenissamenhang te laten zien, moet je, taai volhardend, eerst jezelf en dan de taal zien los te weken uit haar objectiverende functie.

Kunstenaars ervaren, te midden van de hectiek, dat geen enkele versnelling, al of niet ingegeven door de rendemenstmodus, mogelijk is om waarachtig te zijn. Geen enkele. De minste versnelling bij het maken levert niets op dan dor hout.

De literatuur moet, om te verlossen uit de pageturnermodus die de economie aan het leven afdwingt, in plaats van deze te herhalen, de kracht hebben om de dolgedraaide lezers juist te vertragen.

Schrijvers moeten zich totaal van de mallemolen zien los te maken, om ook lezers uit de rendementsmodus weg te kunnen leiden en ze in concentratie bij zichzelf terug te brengen.

Economie en utopie:

De drijfjacht van de economie ontnemt ons de menselijkheid van reflectie. Toch kan je beginnen jezelf te verbieden twee dingen tegelijk te doen en langer dan een half uur per dag je telefoon te gebruiken – jezelf te verplichten een uur per dag niets te doen en een boek per week te lezen. Een deukje voor de economie. Jijzelf herboren.

Ideeën ter verbetering van ons menszijn hebben alleen zin als ze beginnen met de verminking te herleiden tot de economie.

Dit is een belachelijke tijd. In elk opzicht. Kijk in de spiegel en zeg: dit is een belachelijke tijd. En dan ga je leven naar de normale tijd. Die bestaat namelijk ook. Die is zonder smartphone en met minimale consumptie. En een vredig kloppend hart.

Deze economie doodt de fantasie, de intuïtie, de voorstelling van alternatieven, de utopie, de veranderkracht.

Maak een lange neus naar het presteren en rendement. Hou radicaal op met de ‘sociale’ media. En besteed al deze tijd aan inkeer en kennismaking met jezelf.

Het leven is daar waar de economie nooit zal komen.

We willen vrede, in onszelf en onder elkaar. We willen af van bezit en macht. We willen af van deze economie.

Van de economie zal de genezing nooit uitgaan. Evenmin van de politiek die er voor alles is om de economie te dienen. Waarvan in hemelsnaam dan wel?

Ja, ook managers en ceo’s, regelaars van het rendement, hou ermee op. Ga iets zinvol doen. Begin een ambachtsschool.

Na de episode van bezit en macht:

Na het intermezzo van bezit en macht zal er geen dwang meer zijn, niet om ons heen, niet in ons.

Na het einde van bezit en macht – hoe zullen wij op adem komen, leven ontdekken, ontroerd zijn.

Na bezit en macht zullen wij, na wat werkzaamheden, tegen een boomstam leunen en in de verte turen – voor dan en in de eeuwigheid.

Weer mogelijk: weinig doen en veel beleven.

Waarachtigheid en Smartvreugdemens:

Hoe kan je ooit jezelf leren kennen, als er elke minuut op je wordt ingebroken voor behoeftes die je niet hebt?

Zie de essays *Waarachtigheid* en *Smartvreugdemens* van Helen Gerretsen als uitnodiging tot zelfkennis. Verkrijgbaar via de boekhandel.

Later meer uitspraken.

Helen Gerretsen